

Izhaja vsaki četrtek ob 11. uri dopoldne. Rokopisi se ne vračajo. Nepravilna pisma se ne sprejemajo.

Cena lista znaša za celo leto 4 krone, za pol leta 2 krone. Za manj premožne za celo leto 3 krone, za pol leta 1 K 150.

Rokopise sprejema uredništvo v Gorici, dvestište sv. Hilarija št. 7.

Z urednikom je mogoče govoriti vsak dan od 8—12 dopoldne v upravnistvenem sobi

Naročnino in namnila sprejema upravništvo v Gorici, Posamezne številke se prodajajo v tobakarnah v Solški ulici, Nunki ulici in na Korenjskem bregu (Riva Corno) št. 14 po 8 vin.

Oglasi in poslanice se računajo po petih vrstah, in sicer: če se tiska enkrat 14 vin., dvakrat 12 vin., trikrat 10 vin. Večkrat po pogodbi.

Naročnino in oglase je plačati v Gorici.

Izdajatelj in odgovorni vrednik: Ivan Bajt v Gorici.

Tiska „Narodna tiskarna“ (odgov. J. Marušič) v Gorici.

Vabilo na naročbo.

„Primorski List“

velja od 1. julija do konca leta 75 kr. ali 1 K 25 h, za premožne 1 gl. ali 2 K.

Vabimo uljudno p. n. občinstvo na obilno naročbo. Ako pomislimo, koliko naročnikov imata „Soča“ in „Primorec“ in koliko zla razširjata po goriski dežel, moramo priznati, da sta „Gorica“ in „Primorski List“ vse premalo razširjena. Rojaki, širite naše liste med ljudstvo! Kakor do zdaj, hočemo se tudi za naprej hrabro in neustrašno boriti pod katoliško narodno zastavo, na kateri je zapisano:

Vse za vero, dom, cesarja!

Kako je vlada vtemeljila potrebo nove železniške zveze s Trstom.

V svojem poročilu izdanem l. 1900, pravi vlada glede na to železnico:

„Tehniški, obrtni in trgovski krogi naše državne polovice se baviyo že celo človeško dobo v pravišnem, kako zboljšati železniško zvezo avstrijskih notranjih dežel z morskim obrežjem in zlasti z glavnim pristanom cele države, z velikim trgovskim mestom — Trstom.

„Določno in premišljeno postopanje ogerske državne polovice kakor tudi drugih sosednjih držav, ki si z vsemi primernimi sredstvi, zlasti z dobrimi železniškimi zvezami, prizadevajo, kako bi vspešno povzdignili svoja morska pristanišča, je tudi v Avstriji napravilo živahen vtis in nas je že davno prepričalo, da je treba enako skrbeti tudi za Trst, ki je radi neugodnih razmer znatno zaostal. To zahtevajo nujno in nemu-

doma, ne oziraje se na denarne žrtve iz državne blagajne, trgovsko-politične in državno-gospodarske koristi cele države, kakor tudi širša prometna politika.

„Ker nečemo podrobno razpravljati o gospodarskih koristih tega vprašanja, naj omenimo le, da je zelo važno, da se pot do morja olajša in da se tako naša trgovska pristanišča lahko boljše udeležujejo večlikega morskega plovstva, ki veže malone vse narode celega sveta.“

„Zamorsko trgovstvo pod narodno zastavo je trgovsko-politična velenost prve vrste. Ob enem je za primorsko ljudstvo, ki se peča z mornarstvom, vir novih dohodkov, katerih ne smemo premalo ceniti. Koristilo bo pa tudi mnogim notranje avstrijskim obrtnim, ki se bavijo z izdelovanjem in opremljevanjem ladij.

„Največa važnost pomorskega trgovstva obstoja v tem, da je morje za našo proizvodnjo in delo edina vseh colninskih zaprek od strani sosednjih držav prostosvetovna cesta, ki ima neomejeno tvorno moč. Obse je po mednarodnem pravu celo ob času vojske mirnemu trgovskemu prometu nevtralnih narodov, odprto.“

Politični pregled.

Štrajk isterskih ital. dežel. poslancev. — Ital. listi in lističi, ki izhajajo v Trstu in v Istri, so se jako hudovali, da je bil isterski deželni zbor letos sklican v Koper in ne v Poreč, kakor je bilo baje vže določeno. Že 17. t. m. so se imeli sniti italijanski poslanci v Trstu, da se spomnijo, kako stališče naj bi zavzeli proti temu, da je sklicala deželna vlada deželni zbor v Koper a ne v Poreč. To zasedanje pa je bilo odloženo na dan 20. t. m. predpoludne namreč na dan sklicanja deželnega zbora. Vse je bilo

radovedno, kaj bodo skuhali in kaj kuhajo ti ljudje, in v resnici so nekaj skuhalih. Ko se je sešel v četrtek deželni zbor v sejo, h kateri so prišli italijanski in hrvatsko-slovenski poslanci in je deželni glavar pozdravil zbrane samo v italijanskem jeziku, a vladni zastopnik namestništveni svetovalec Fabiani v italijanskem in hrvatskem jeziku, je prečital deželni glavar dopis, v katerem mu je bilo naznanjeno, da se sklicuje deželni zbor isterski v Koper; na to pa vstane predsednik kluba ital. poslancev, prečita neki protest ter zapusti dvorano, kakor so seveda storili vsi ital. poslanci. Ostali so v dvorani torej le dežel. glavar, vladni zastopnik in hrv.-slovenska deželnozborska manjšina. Deželni zbor je postal vsled tega nesklepčen in morali so seveda vsi iti — domov. Torej nekaj originalnega, da v e čina štrajka! Stvar postaja zanimiva; sicer pa smo med zadnjimi, ki bi bili tega mnenja, da bodo Lah popustili, ampak prepričani smo, da popusti — vlada.

Jako drago bi nam bilo seveda, ako bi se varali.

Deželni glavar Campitelli je za danes opoludne sklical drugo sejo, h kateri pa menda ital. poslanci ne pridejo.

Vojna v južni Afriki. — V zadnjem času se je jako širila vest, da se je Botha podal Angležem, s čemer da je tudi v zvezi potovanje soproge generala Bothe v Evropo. Vsled tega se je že tudi razširila vest, da bo vojne v južni Afriki kmalu konec. Čudno pa je in, da Buri o vsem tem, kar govorijo in pišejo Angleži o miru, nič ne vedo, marveč da nastopajo proti Angležem še bolj bojevit in prizadevlejo angleški vojski izgubo za izgubo. Burom pomaga tudi v Afriki nastopajoča zima, ki postaja za Angleže, ki niso vajeni tamošnjega podnebja, prav pogubna. Radi tega prenehajo Buri z vojno le tedaj, ako se jim ponudi povse častne pogoje. Nedavno se je načelnik angleške opozicije Campbell Bannerman izrazil tako-le: „Ta vojna je težko breme za ves naš

narod, ter stavlja v nevarnost njega čast in obstanek.“

To je res bridka samoobtožba angleških državljanov, ki čedalje bolj spoznavajo, kam je pripeljala Anglijo slepa sebičnost.

Je-li vera postranska reč?

„Kaj je postranska reč?“ Tisto česar nihče ne pogrēda, naj bi se izpuni. Zib tistega, ki le hodi da bi se, ali pohlodil, in se mu nikamor ne mudi, je postranska reč, ali gre hitro ali počasi. Gospodu, ki sladko počiva v gorki sobi, je postranska reč, ali zunaj mede ali dež gre. Takšna reč torej, ki nikoga hudo ne peče, je liberalcem vera.

„Vera je postranska reč“, pravijo liberalci. Liberalizem je namreč vedno „po šegi“ fin in dostojen. Saj si opazoval po mestnih trgih brezpogrešne mlade gospodičice — vse je na njih izbrano: kretanje, pokloni in lepe besede. Pozdravi sem, pozdravi tja, nasmiha se na vse strani. Kdo bi ne ljubil tak vzorec same sladkosti? Zares, prava podoba liberalizma kolikor ga je še med nami iz minolih desetletij. Ta namreč noče biti nikomur nasprotnik, ampak vse boža in gladi z rokovicco „tolerance“ ali strpljivosti. „Strpljivost, svoboda, bratstvo“ ima vedno v ustih. Svobodo pušča tudi veri — toda le. Skler se ponižuje ali strpljivosti. „Strpljivost, svoboda, bratstvo“ ima vedno v ustih. Svobodo pušča tudi veri — toda le. Skler se ponižuje ali strpljivosti. „Strpljivost, svoboda, bratstvo“ ima vedno v ustih. Svobodo pušča tudi veri — toda le. Skler se ponižuje ali strpljivosti.

Tako uči liberalizem o veri. Kako pa dela z njo? Poglejte same liberalne osebe! Ne hodijo k službi božji (k večjemu tiste dni, ko jim je od države zapovedano), ne prejemajo sv. zakramentov, ne poslušajo božje besede. Kakrto neki? Imajo toliko poslov, ki so važni, a vernost je njim postranska reč.

„Vera ostani v cerkvi!“ pravijo, a v javnosti hoté biti oni gospodarji. Vlada najprej v časopisih, po katerih na-

LISTEK

Gabrijel Garcia Moreno.

(Životopis katoliškega politika.)

Visoko čislam učenjaka, ki nam preganja temo zmot, a bolj še cenim poštenjaka, ki vé in hodi pravo pot.

S. Gregorčič.

Morenova skrb za javni blagor.

Lepa je sicer ekvadorska dežela po svoji naravni lepoti, vendar je bila na vse strani zanemarjena. Vlada, šola, vojna, kupčija, kmetijstvo, vse je bilo v neredu. Vrhu tega pa prazne državne denarnice.

Občudovali smo krščanske čednosti Morenove, pogledimo še njegovo državljansko delovanje.

Po izgledu Francije je preosnoval vojno. Vajstvo je oborožil z najnovejšim orožjem. V Kito je ustanovil vojaško akademijo za mlade častnike. Nekatere je poslal v Nemčijo, da se spopolnijo. Glede orožja in izvežbe se je ekvadorsko vojaštvo lahko merilo z evropskim, glede pravosti in vere je pa nadkriljevalo marsikatero. Vsak polk je imel vojaškega duhovnika. Poleg navadne službe božje

ob nedeljah in praznikih so se vojaki udeleževali vsako leto duhovnih vaj.

Za ljudsko izobrazbo je Moreno neizmerno veliko storil. Vsled podnebja je ekvadorsko ljudstvo precej leno in nemarno. Šole so bile le v večjih mestih. Moreno pa je ustanovil l. 1869. dvesto ljudskih šol, leta 1873. štiristo in l. 1875. petsto. Za te šole je poklical iz Evrope redovnike in redovnice; ustanovil pa je tudi normalno šolo za učiteljske učence, da izgoji svetne učitelje. Učiteljev dobiti, ni bilo tako težavno, kakor dobiti učence. Šole so bile brezplačne in obvezne. Stariši so morali pošiljati otroke v šolo kadrnijo, vendar so jemali ozir na razmere. Kdor je hotel izvrševati volilno pravico, je moral znati brati in pisati. Šolska doba je trajala od 8.—12. leta. Moreno je bil prepričan da štiriletna šolska doba popolnoma zadostuje, da položi ljudstvu temelj nadaljne izobrazbe.

Vroč želja Morenovega je bila, ustanoviti v glavnem mestu Kito katoliško univerzo, kjer bi bila učenost profesorjev jednaka njihovem verskemu prepričanju. Od nemških jezuitov je dobil

profesorje za realne predmete: matematika, fiziko, naravoslovje; za medicinski oddelek profesorje iz Francije, iz Italije učenjake za pravo in bogoslovje. Iz Evrope je naročil najboljše priprave in orodje, razne prirodoslovne zbirke, tako da kitanska univerza ni zaostajala za evropskimi. Njegov zastopnik, ki je v Evropi kupoval potrebno, mu sporoči, da stane nek stroj za fizikalno zbirko stotisoč frankov. Moreno mu odgovori: „Kupite, kaj je najboljši in najlepši; za drugo Vam ne bodi skrb“. Poleg univerze je ustanovil Moreno tudi akademijo lepih umetnosti in glasbeni konservatorij. Čuli so se glasovi: Čemu toliko učenosti, toliko strojev, toliko profesorjev!

Koliko je bilo zanemarenemu in lenemu ljudstvu mar za znanost in umetnost, nam kaže dejstvo, da je bilo treba prva leta obljubiti študentem univerze pa 100 frankov na mesec, četudi je bilo vse učenje popolnoma brezplačno.

Ker ima mesto Kito radi svoje visoke lege blizu 3000 m nad morjem vse ugodnosti za meteorološki observatorij, t. j. zvezdarno in vremensko opazovališče, si je Moreno prizadeval, da bi vlada tam

ustanovila mednarodno opazovališče. Pa Francija je predlog odbila, Anglija in združene države bi bile rade le dobiček od podjetja; zato je Moreno brez vsake pomoči izvršil delo. Sam teleskop t. j. daljnogled je stal 25.000 fr. Vodstvo zvezdarnice je izročil učene fr. zvezdoslovcu jezuitu o. Merten, sodruhu slavnega o. Secchi.

Velikansko in težavno delo je bila cesta iz glavnega mesta Kito k morju v Uajakil. Do takrat so bile v Ekvadorju le jahalne poti. Nova cesta je vodila čez blizu 100 velikih in blizu 400 manjših mostov. Velike težave je imel s posestniki zemljišč, koder je šla cesta. Nekdo mu reče: „Spremenite načrt, ker jaz za noben denar ne odstopim svojega zemljišča; prej pojdetek čez moje truplo, kakor čez moj svet“. „Dobro!“ mu odgovori Moreno „pojdetek pa čez vaše truplo, ker načrt se niti za picico več ne spreminja“.

Drugi je zahteval, naj se mu odkupi celo posestvo, kar zanj nima več veljave, ako ga cesta preže. „Koliko pa cenite vaše posestvo?“ prša predsednik. „Dva milijona petstotisoč frankov“, se odreže nesramnež. „Prav, prav“ pravi predsed-

padajo cerkev, raznašajo in pač tudi izmišljajo napake duhovnikov. Vladajo nadalje v državi in v zakonodajstvu, kjer se potegujejo za divji zakon; vladajo v šoli, odkoder izpodrivajo cerkev. Poglavitni je potemtakem liberalizem, ki imej povsod oblast, a vera, kot „postranska reč“, bodi zadovoljna s koticom v cerkvi!

„Vera je postranska reč, — govore tudi socialni demokrati, listi, ki so bolj pohlevni. Ako vprašaš takega zaslepljenca: „Ti, moj dragi! Kako se pa tvoji nauki, tvoji nameni skladajo z vero in z božjo voljo?“ — „Aj, vera je majna skrb“, ti odgovori. „Kdor utegne biti pobožen, kdo mu brani? Saj ima cerkev in dom“. Vera je tedaj malenkostna reč, o kateri ni vredno, da človek vpraša.

„Vera je postranska reč“, pravi dandanes tudi država. Državi je Jud enako dober kot kristijan; to se pravi: vera ne dela človeka nič boljšega in nič slabšega. Kdor išče državne službe, ga pač izprašujejo o vsem: kdo je, kaj ima in česa nima; nihče ga pa ne vpraša, ali ima vero ali celo nobene. Zato vidimo v armadi državnih uslužbencev prav pisano zmes vseh ver, in med njimi tudi brezvercev.

(Dalje prih.)

Novice.

„Slovensko katoliško delavsko društvo“ bo imele v nedeljo dne 30. t. m. po blagoslovu izreden občni zbor v stari šoli v Podgori.

Deželni zbor goriski. — V ponedeljek dne 24. t. m. ob 5. uri popoldne. Navzoči so vsi poslanci razun dr. Tume. Deželni glavar otvori sejo, deželni tajnik prečita zapisnik zadnje seje, ki se seveda brez ugovora potrdi. Na to naznani deželni glavar, da mu je došel od vlade predlog, da se za časa veljave zakona o davščinah na žganje, ki je bil sprejet v zadnjem državnem zboru, ne pobirajo v pokneženi grofovini Goriski in Gradiški katerekoli davščine na žgane opojne tekočine.

V zadnji seji naznanjeni vladni predlog glede razširjenja zakona o pogozdovanju Krasa na tolminski okraj in na nekatere občine kanalskega okraja se odkaze peticijskemu odseku.

Dr. Gregorčič utemeljuje svoj v zadnji seji stavljeni predlog o ukrepih proti poškodbam vsled povodnji v tolminskem polit. okraju. Po došlih poročilih, katerih smo že več v svojem listu priobčili, narisal je jako žalosten stan prebivalstva na Bolškem, na Kobariškem in deloma na Tolminkem in s tem dokazal, da je vladna podpora in sicer hitra neobhodno potrebna, kakor tudi, da je neobhodno potrebno, da se reka Soča in njeni pritoki uravnajo. Predlog se najnostnim potom sprejme.

Prof. Berbuč utemeljuje svoj predlog zastran imenovanja odseka za preiskavo razmer na tuk. gimnaziji in realki. Govornik pravi, da so se čitale po raznih listih raznih strank pritožbe o nezdravih razmerah pri našem šolstvu sploh, posebno pa na gimnaziji in na realki in da se je privatno tudi o tem mnogo govorilo in se še vedno govori, posebno pa z ozirom na neuspehe na

nik „vse vam pošteno plačamo; samo pomislite, da takrat, ko ste napovedali vrednost radi davkov, ste cenili posestvo le na dvestopetdesettisoč frankov; tedaj ste že blizu 30 let goljufali državo pri davkih; zato boste zdaj vso prikrasano svoto povrnil z obrestmi vred“. Mož je bil tih in vesel, da so mu pošteno plačali svet, koder je šla cesta.

Druge štiri ceste je napravil v notranjščini dežele. Dočakal je z veseljem, kako se je dvignil promet in kupčija.

Vsa ta velikanska podjetja je izvršil, ne da bi bil povišal davkov; že po treh letih njegove vlade so se državni dohodki podvojili, povišal je plače uradnikom, le predsedniku ne, odplačal je celo del državnega dolga, katerega je pojedoval od svojih prednikov.

Mož je bil le pravičen, moder, razumen gospodar, v svojih lastnih potrebah skromen. In te lastnosti je terjal od vseh uradnikov. „Nisem predsednik“, je rekel, „da bi sebe obogatil, ampak deželo“.

Moreno je zatrl punt, ki stane mnogo denarja in ovira vsak napredek; imel je mir s sosednjimi državami, zato je zmanjšal s časoma število vojakov.

(Dalje prih.)

teh dveh zavodih. Šolstvo, meni govornik, je pač eden najmočnejših činiteljev v deželi in je torej dolžnost deželnega zastopa, da skrbi za to, da se šolstvo nahaja v najboljših razmerah, kakor tudi za to, da se šolske razmere sanirajo, ako bi iste bile slabe, t. j. ako bi bile pritožbe opravičene. Zato misli govornik, da je njegov predlog s temi kratkimi besedami popolnoma utemeljen. Tudi ta predlog se sprejme najnostnim potom.

Potem je isti posl. prof. Berbuč utemeljeval svoj predlog glede letnega državnega prispevka k deželnemu šolskemu zalogu.

Tudi ta predlog se sprejme brez opazk.

V istem smislu kako dr. Gregorčič glede goratega kraja naše dežele, je utemeljeval tudi dr. Verzeznassijev svoj predlog, da se odpomore Furlaniji poškodovani po povodnji. Poleg tega pa je utemeljeval še to zahtevo, da se namreč v Gradišču ustanovi hidrotehnični urad.

Poslanec Dottori podpira dr. Verzeznassijev predlog, poudarja pa, da se morajo uravnati vse reke na Goriskem navajajoč, mej temi tudi Vipavo.

Poslanec Gabršček pozdravlja Verzeznassijev predlog glede ustanovitve hidrotehničnega urada, meni pa, da bi se moral napraviti ta urad, čegar delokrog bi segal tudi na gorati kraj naše dežele, v Gorici.

Govornik meni, da je treba vode najprej uravnati v gorah, to je od izvirk naprej, ako se noče, da bi iste valile gruše in kamenje v dolino. Konečno stavi v tem smislu svoj predlog. Dr. Verzeznassij se je upiral temu predlogu, rekel je pa, da nima nič proti temu in da bo le tudi za to glasoval, ako želi slovenski poslanci ustanovitve hidrotehničnega urada tudi za gorati okraj in sicer s sedežem kjerkoli. Vsled tega premeni Gabršček v Verzeznassijevem smislu svoj predlog in tako sprejme konečno deželni zbor dr. Verzeznassijev predlog z Gabrščkovim pristavkom.

Vprašanje preiskovalnega sodnika, da bi se smelo postopati proti poslancu dr. Waizu, ki je obtožen radi tega, da se je posluževal postavno nedovoljenih sredstev pri volitvah, se ne ugod.

Zakonski načrt o občinskih taksah se odstopi legalnemu odseku.

Zakon o uvrstitvi nekaterih cest se odstopi peticijskemu odseku.

Pokojni deželni računar A. Jeglič je pred svojo smrtjo dobil od deželnega odbora predplačilo. Do svoje smrti pa je povrnil samo dva obroka iste; po smrti ostal je še dolžan 492 gld., katere bi imel deželni odbor iztirjati od njegove zapuščine. Z ozirom na razne družinske razmere se ta dolg odpiše.

Računski sklepi za l. 1900 po dež. odboru oskrbovanih zalogov se odkazuje finančnemu odseku.

Predlog dež. odbora glede prispevkov davčni občini Kamnje za obrambena dela pri Soči se odkaze istotako finančnemu odseku.

Tudi predlog dež. odbora o stalnih prispevkih šolskim zavodom „V. Frinta“ in „Šolski Dom“ se odstopi fin. odseku. Konečno prečita poslanec Gabršček v svojem in v imenu ostalih tovarišev stavljeni interpelacijo zaradi razpisa profesorske službe za slovenski jezik na realki.

Gosp. prof. Plohl gre namreč v pokoj, zaradi tega je uradni dunajski list dne 23. t. m. že priobčil razpis službe, pa ne kakor leta 1871, ko je bil g. Plohl imenovan le za slovenski jezik, marveč sedanjí razpis govori o razpisnem mestu za nemški in slovenski jezik. —

Vsled tega razpisa bi dobil to mesto kdo, ki je za slovenščino le za spodnje srednje šole izpitan ali pa še celo tak, ki ima slovenščino le kot poučni jezik. Zaradi tega vprašajo interpelantje naučnega ministra, ali misli neslavista na to mesto le v tem slučaju in začasno nastaviti, ako bi ne prosil za to mesto noben slavist.

Pred sklepom poročila naj omenimo, da je došlo tudi danes deželnemu odboru vse polno in najrazličnejših prošenj in peticij za podpore. Te prošnje se odkazuje posameznim odsekom.

Konec seje ob 7. uri in pol. Prihodnja seja bo v torek dne 2. julija.

V odsek, predlagan po prof. Berbuču so bili izvoljeni poslanci dr. Gregorčič, Berbuč, Klančič, Lapanja, dr. Marani, dr. Egger in dr. Venuti.

Tombola v št. Petru. — Odbor slov. kat. bralnega in pevskega društva „Slovenska zveza“ v št. Petru naznanja slov. občinstvu, da bo tudi letos, kakor vže več let zaporedoma javna tombola v št. Petru. Dobitka sta dva: činkvina 200 kron, tombola 400 kron. Čisti dohodek je namenjen „Šolskemu Domu“, „Alojzijevišču“ ter slov. delavskemu društvu. Tombola se bo vršila dne 7. julija ob 6. uri popoldne. Pri tomboli in koncertu bo svirala vojaška godba.

Srečke razprodajajo po Gorici in okolici odborniki slov. delavskega društva ter drugi zaupniki. Ker je bila naša tombola prva javna slovenska tombola v gorški okolici, katera ima Slovencem nadomestiti gorisko, vabi se sl. občinstvo, da se je z ozirom na dobrodelni namen mnogobrojno udeleži!

Odbor „Slovenske Zveze“.

Čestitamo dr. A. Rojicu, da je njegova razprava o novi norišnici in bolnišnici dobila med občinstvom splošno priznanje. Med tem, ko je brošurica dr. Pontonija preidealna, je misel dr. Rojica jako praktična, mali in ubogi deželi goriski primerna in ob enem tudi z zdravniškega stališča priporočljiva. Bog daj, da bi se uresničila!

„Trgovsko-obrtna zadruga“ v Gorici — pravdo izgubila. — Najvišja sodnija na Dunaju je potrdila razsodbo c. kr. okrožne sodnije goriske kot druge instance v pravdi Štefana Makuca, oziroma zadržnikov, proti „Trgovsko-obrtni zadrugi“. Vsak zadržnik lahko izstopi iz zadruge tudi pred pretekom petletne dobe. Od poved je treba prijaviti štiri tedne pred koncem upravnega leta. Udje prvega odseka imajo tedaj čas odpovedati se do konca oktobra, drugi udje pa do 30. novembra.

Tako je sedaj stvar rešena. G. Štefana Makuca, oziroma zadržnike, je zastopal dr. Jos. Tonkli stvarno in temeljito, kakor on zna; zadrugo pa je zastopal dr. Tuma.

Razlog, na katerega se naslanja razsodba je prav tisti, ki smo ga mi lani navedli. § 13. pravil „Trgovsko-obrtnih združenj“ v Gorici je protipostaven in torej neveljaven, kajti § 54. zadržne postave z dne 9. aprila 1873 izrecno pravi, da sme vsaki zadržnik ob zaključku upravnega leta izstopiti iz zadruge, ako se štiri tedne prej oglasi, tudi če je zadruga v pogodbi sklenjena na določen čas (akor v našem slučaju na pet let).

O tem bomo o priliki še kaj več povedali!

† **Monsig. Martin Milost,** župnik na Placuti, častni kanonik itd.

Blagor mu, ki se spočije,
V črni prsti v Bogu spi.
Lepše solnce njemu sije,
Lepša zarja rumeni.

Včeraj smo spremili k večnemu počitku truplo prebalega g. župnika monsignora Martina Milost. Porodil se je ranjki monsignor v Grgarju dne 8. novembra 1833, izobraževal se je v Gorici na gimnaziji. Bil je izvrsten dijak — odličnjak vso gimnazijo, zrelostni izpit je dovršil z odliko. — Dasi so se mu odpirala razna druga pota, sklenil je posvetiti svoje življenje Bogu. Semeniške študije je izborno dokončal. Po tretjem letu je bil posvečen v duhovnika dne 21. septembra 1858; bil je zadnje leto glavni prefekt v semenišču. Služboval je kot kaplan v Devinu. Solkanu in pri sv. Ignaciju na Travniku. Povsod je bil priljubljen zbog njegove skromnosti in pridnosti.

V 40. letu svoje dobe postal je župnik na Placuti, kjer je zelo obširno razvijal svoje plodonosno delovanje. Bilo je sicer njegovo delovanje tiho, skrito, a kolike naklonjenosti si je z njim pri ljudstvu pridobil, se je pokazalo ob raznih prilikah.

Ko je obhajal 25-letnico svojega pastirovanja na Placuti, so župljani na slovesen način dali duška svojim občutkom. Pokojni ni sicer mnogo dobrega užil v življenju, a kar mu je vsaj za trenotek osladilo življenje, je bila gotovo slavnost 25-letnice.

Mnogo se je trudil na Placuti. — Nikdar ga nisi našel brez dela. Uredoval je pridno čez dan uradne stvari, in še zvečer, ko so mnogi menili da gre brez skrbi na sprehod, hodil je obiskovat bolnike. O njegovi pridnosti priča evetoča bratovščina Breznadežnega Spočetja, kakor sploh ves uradni arhiv. Sprejel je tudi oskrbovanje sirotišnice Contavalle;

se svojim trudom je zelo povzdignil ta zavod ter mu pridobil se svojim gospodarstvom marsikak tisočak.

Delo mu je bilo življenje. Zato mu je ob koncu najbolj težko delo to, da ni mogel več opravljati svoje službe. Ob slovesnih praznikih se mu je večkrat solzilo oko, ko ni smel v cerkev k svetemu opraviilu... Bolezen je postajala vedno hušja. Upal je dobiti kmalu pokojnino, prosil je; a čakati je moral mnogo, mnogo, predno se mu je prošnja uslišala. S 1. julijem menil je stopiti v pokoj, to željo mu je Bog sam tudi uslišal, stopil je še prej v pokoj — v trajni pokoj. Dne 25. junija zjutraj ob 4. uri, previden se svetimi sakramenti, je mirno v Gospodu zaspal.

Rečemo lahko: kakoršno življenje, takosna smrt. Živel je vzgledno — umrl je vzgledno. Ves vdan v voljo Božjo, držeč v desnici križ, v levisi svečo, na ustnicah se sladkim imenom „Jezus“ je izročil svojo dušo Stvarniku.

Truplo so včeraj prepeljali na pokopališče v Solkanu. Naj v miru počiva!

—l.—

Volitve v pridobinske komisije za obdačence IV. razreda. — Kakor smo že zadnjič omenili, volijo obdačenci III. za **Goriško okolico** jutri od 9—12 pri davčnem oddelku c. kr. okr. glavarstva (Gledališka ulica št. 5).

Volivci IV. razreda davčnega okraja **Kanal** volijo 2. julija v obč. pisarni v Kanalu deset volilnih mož, — davčnega okraja **Ajdovščine** dne 4. julija v obč. pisarni v Ajdovščini sedemnajst volilnih mož; davčnega okraja **Goriška okolica** dne 5. julija pri omenjenem davčnem oddelku štirinindeset volilnih mož. Volitve se vrše od 9—12. predp. Izvoljeni volilni možje IV. razreda bodo volili dne 13. julija od 9. do 12. predp. pri omenjenem davčnem oddelku v Gorici dva uda v komisijo in jednega namestnika.

Ženitbena ponudba. — „Soča“ je objavila neko ženitbeno ponudbo, v kateri pravi, da išče mlad mož nevesto. Tiste ženske, ki bi ga hotele vzeti, naj se zgledajo pri upravnistvu „Soče“....

Mi pa svarimo z vso resnostjo, naj poštene ženske ne gredo na limanice naprednim lumpom. Njih pisma bodo v „Soči“ objavili!

Sobotna „Soča“ je bila tako svinjska, da so celo naprednjaki obupavali. Skrivali so jo pred družino, ker jih je bilo sram. Koncem prvega polletja bo radi tega mnogo „Soč“ romalo nazaj v uredniški hlev. Tako pobalinsko, tako svinjsko ni pisal še noben list. V pobalinstvu in v svinjarijah so ti ljudje res napredni.

S temi napadi mislijo dr. Tuma, Treo in Gabršček strahovati č. duhovščino, pa se temeljito motijo. Gospodje si mislijo tako-le: Če duhovščino vničimo, potem bomo delali z ljudstvom, kar bomo hoteli. Pa povemo jim, da po ti poti ne odpravijo ničesar. Naše bojne vrste se s tem še množe. — Mogoče je res, da se tu in tam, kakor v vsakem stanu, kak duhovnik v čem pregreši, toda duhovščina kot duhovščina ni za to odgovorna. Sicer pa lažnikom in sleparjem okolo „Soče“ nič ne verujemo. Le streljajte tedaj, surovi naprednjaki, dokler imate še kaj ognja! Mi se vas prav nič ne bojimo, ker vemo, kaj ste.

Lažnjiva „Soča“. — V zadnjem času je nakopičila „Soča“ toliko laži, da je nemogoče odgovarjati. Vsaki stavek je laž in obrekanje. Ako hočejo „Sočini“ čitatelji izvedeti resnico, naj postavijo tam, kjer piše „Soča“ je, ni in tam kjer piše ni, je, pa bodo prav zadeli. Pfuj, napredni lumpi!

Javni shod „napredne“ v Pliskavici. — Pišejo nam s Krasa: V znamenju terorizma se je vršil v nedeljo shod „napredne“ v Pliskavici. Ker jim v Samatorci ni uspelo zaradi nebriznosti našega pametnega ljudstva za „napredni“ „tingl-tangl“, hoteli so pa imeti po vsej sili „svoj uspeh“ v nedeljo v Pliskavici. No „Soča“ je že delala „terén“ v svoji čedni sobotni številki za ta „uspeh“ s „Tutti frutti“, ker je pogrevala v dvajseterokrat stvari, ki ne spadajo v javno slovensko glasilo, marveč k večjemu v Gabrščkov — chambre séparée — v mačjem brlogu...

No, govoreč o tem — „shodu“ se ne da mnogo povedati; isti bi se bil radi Pliskovljanov tudi lahko vršil kje drugje, kajti od domačinov ni bilo na shodu skoraj nikogar, ker se je vršila v isti čas procesija na Velikem Dolu. Prišlo pa je

še precej ljudi iz Dutovelj, Krepeč, Kraj-nevasi itd., kateri pa so bili po odločni večini naši. Od „naprednih“ je bil Stajerec dr. Treo, a po ženi „Pol-Kraševce“ in ž njim neizogibni, za svojo „zmago“ na življenje in smrt se boreči Andrej Gabršček in pa neka izbrana garda udeležnikov, ki bi delala vrsto čast lahonskim galerijam v Trstu ali v Poreču. Ko je Gabršček, ki je pridno štel „glave svojih zvestih“ sprevidel, da je večina na naši strani, je z nekaterimi svojimi mislišeniki šli glavno in dr. Treo je otvoril shod ter začel govoriti. Ker je naše ljudstvo takoj spoznalo prefrigano nakano „naprednjakov“ je burno zahtevalo, da se voli predsednik. Dr. Treo je poklical g. A. Širca ter ga oklical za predsednika. Večina glasov je bila proti njemu. Zdaj pa je stopil v akcijo že za vse slučaje pripravljeni „napredni“ aparat in na komando jel izvijati prakso „napredne“, s katero upa zagovarjati.

Mrgavo je začela pehati, razrivati in suvati ter z vso razpoložljivo surovostjo izzivati one, ki so zahtevali, da se shod pravilno vrši. Nehoteči se suvati s peščice najetih surovežev so naši odšli ter pustili shod — ljudem, ki so bili... drug drugega vredni. Na shodu je mlatil oblatni Gabršček svoje stokrat omlatene fraze o „žlindri, farjih in farških kuharicah“. (Pa ne o Konjedčevi in rihemberski žlindri! Op. ur.)

Tak je bil „napredni“ shod v Pliskavici. Naše ljudstvo je pokazalo, da stoji vendar še visoko nad neko demoralizovano kopico surovežev — pokazalo je to s tem, da se je izognilo — napadalcem, ki so hoteli tudi v Pliskavici imeti svoje — „Skopo“ ter jih prepustilo same sebi. Podali bodo pa protest proti nepravilnosti tega shoda, ki se je vršil v znamenju „naprednega“ terorizma pred očmi — vladnega zastopnika.

Nekatere cvetke s shoda v Pliskavici. — 1. „Mi nimamo nič zoper vero“, je rekel dr. Treo. Če vam je vera sveta, tedaj bi morali stati na strani sv. cerkve, ker le v cerkvi je prava vera, z papežem in škofi bi morali preklinjati liberalizem, in obsojati ga kakor krivoverstvo — a vi ga širite in se pripoznavate za liberalce. Tudi pod ovčjo obleko poznamo volkove.

2. Mesija!!*) je sovražnik slovenskega naroda. To grozno drzno sodbo in psovanje je izbleknil dr. Treo. Na ugovarjanje, da škofa ne pustimo blatiti, se je popravil, češ, da politika škofova je sovražna slovenskemu narodu. S tem ste ostali nam krivice dolžni. Vaše besede vam moramo mi popraviti. Reči bi morali: Škofova politika škoduje naši narodno napredni stranki, zato ga mi sovražimo in mu zaupanje spodkopavamo in vpijemo ljudem: „Škof in duhovniki so naši sovražniki, dajte po njih“.

Da, ti so vam nasprotni ker vam zastavljajo pot, ko širite liberalizem.

G. Vinko Trobec, učitelj v Pliskavici nas pozivlje v „Soči“ št. 71 t. l., naj objavimo njegov popravek, ki nam ga je doposlal z ozirom na besede v „Primorskem Listu“ od 5. junija t. l.: „Učiteljstvo v obralno društvo je priredilo (prav za prav: hotelo prirediti) na binkoštni ponedeljek ples“.

Na to odgovarjamo g. učitelju, da njegov popravek, ki nam ga je poslal po § 19. tiskov. zakona, ni zrel za javnost in ne odgovarja zakonu. Nismo ga hoteli objaviti tudi iz spoštovanja do učiteljskega stanu, ker bi bil v sramoto, kakor je tudi v veliko sramoto učiteljskemu stanu članek, ki ga je g. Trobec priobčil v „Soči“ št. 71. Ali vas ni sram, da kot ljudski učitelj, ki je poklican širiti med ljudstvom omiko, javno dopisujete „Soči“, ki širi med ljudstvom razdivjanost in nenravstvenost?

V svojem popravku pravi napredni g. Trobec, da je neodvisnega mišljenja, mi pa pravimo, da je njegovo mišljenje jako, jako odvisno od — nevednosti! Prašamo ga, ali je sploh kedaj videl in čital § 19, na kojega se sklicuje? — Svetujemo mu, da nam drugkrat pošlje nekoliko bolj dostojen popravek, ki bo pričal, da ga je spisal omikanec!

V Biljah vršila se je v osmini sv. Antona vsakoletna procesija z Najsvet. na impozanten način. Lahko rečemo, da ni v okolici slovesnejše procesije, katero poveljuje godba, ki svira sence cerkvene komade, tuk. veterani in ljudstvo, ki po-

kaže ta dan svojo gorečnost za čast Božjo. Vsa čast! — V bližnji Bukovici so pa ta dan praznovali s plesom ter rajali pod pokroviteljstvom nekaterih starašin. Nič niso pomagale prošnje vseh dobromiselnih, nič visoki praznik, nič nedelja posvečenja presv. Srcu Jezusovemu. Sramota!

Posledica ponočevanja. Tukajšnja gospodinja Urša Frančeskin šla je iskat ob 11. uri pred polnočjo svoje sinove po gostilnah. Na poti je nekdo napade, ji razbije nos in obraz ter jo rani, da so jo morali prenesti v bolnišnico. Javna oblast vse preiskuje in je na sledu zločinca.

Stariši! skrbite, da so Vaši otroci za časa doma!

Predvčeranjem se je končno izvedelo, da je zločin izvršil neki Marega iz Bilj. Kar piše „Soča“ v tem oziru o č. g. Rojcu, je grda laž!

Izjava. — Podpisani zavračam obrekovanje, kakor da sem jaz napravil fante za ples v Bukovici. Jaz sem je prepričeval in prosil, da naj z ozirom na sv. leto in praznik Srcu Jezusovega odnehaajo.

V Bukovici, 20 junij 1901.

Andrej Abramič.

Izjava. — Podpisani izjavljam, da kar sem govoril in pisal v vešč. g. dokana Iv. Lukežiča v Komnu je neosnovano in laž. To obžalujem.

Preserje hiš. št. 15.

Ivan Forčič.

V Čerčah je zgorelo dne 25. t. m. posestniku Janezu Slejku gospodarsko poslopje z vsem, kar je bilo notri. Škode je 3000 K. Zavarovano ni bilo ne poslopje, ne blago.

Kresovi sv. Ivana. — Kako lepo in krasno so pač ti goreli in svetili po Vipavskem in po širnem Krasu!

Star a vedno nov in lep spomin iz turskih časov, ko je krščanski ljudstvo s kresi po gričih naznanjalo prihod neverškega turka ter klicalo na pomoč.

Nekje na Primorskem (ne daleč od morja) pripomogli so k živahnemu kresu kaj lepo tudi „Primorci“. Celi snopki šli so v plamen. Vrli in nepokvarjeni mladenci spoznali so, da list ni za drugo, kakor za morje, ogenj ali pa za... — Žalostna osoda! Slava takim mladencem!

Liberalnim krčmarjem v Čepovanu. — „Primorec“ štev. 23 z dne 7. junija 1901 je prinesel v dopisu od kranjske meje grozovite budalosti in lažij. Liberalni krčmarji v Čepovanu se pritožujejo, da jim župnik z Vojskega svojim romarjem branil iti v liberalne krčme. Liberalni krčmarji! Če ste taki, da vas je sila morala, da ste klicali in vabili romarje v svoje krčme, bili bi se rajše vstopili na pot in prosili vlogajne romarjev in več njih bi se vas bilo usmililo in tudi nihče bi vam ne bil tega zameril. A da si hočete s pomočjo „Primorca“ pri romarjih iskati zaslužka, ne gre pametnim ljudem v glavo. Če ste pa taki, da nobenemu drugemu krčmarju v Čepovanu ničesar ne privoščite — potem ste se pa kot liberalci vendar pokazali v pravi luči. Liberalci hočejo sami vse imeti. Kar se pa tiče vaših lažij: „in rečeno je bilo celo, da tisti, ki ne pojdejo v one krčme, katere so jim naznanili, ne dobe odpustkov“. Torej še romarjem ne dajo miru, še romarje sleparijo z odpustki, da jih ne dobe, ako ne pojdejo v tiste krčme, katere jim nunci zaznamujejo — ste ž njimi pokazali, kaj ste. Lažnjivci! Liberalci vedno govore: mi hočemo ljudstvu odpreti oči, hočemo, da bi ljudstvo napredovalo. Pa kako vse? Ves liberalni napredek in vse liberalne fraze — vse sama laž, vse sama sleparija, vse sama hudočija. Da je temu resnica, ste sami jasno pokazali. Romar.

S Srednjega Navadno pravimo: „Pustimo mrtve!“ Pa slišali smo, da v nekem dopisu od tukaj „Soča“ in „Primorec“ prav neresnično opisujejo samomor tukajšnega finančnega stražnika Maksa Vidmar. Ta se je vstrelil dne 7. t. m. za Srednjim pokopališčem. Dopisnik pravi, da je bilo to tik italijanske meje, ko je vendar do meje še nekaj poti. Tam smo blagovolili čitati, da je samomorilec odposlal ves denar domov. To ni res; pustil ga je tudi nekaj doma. Dopisnik pravi, da je pokopal vsakdo vže, da je tukaj finančna postaja pa nobene stražnice. V svoji domišljiji vidi naš poročevalec, kako mrliča žge solnce in moči dež. Kaj se mu je sanjalo? Kjer je ležal mrtvi, tja solnce ne pošije; dežja pa tiste dni ni bilo nobene kaplje. Piše

tudi: „Baje so se ga lotili že črvi“. Ne vemo! Pa vsaj to se zgodi vsakemu. Bajé dopisniku prizanesemo! Trdi tudi, da sta prihitela oče in mati in prosila, da bi rankega pokopali običajno t. j. cerkveno, a nista bila uslišana. No oče je bil tu, z njim hči njegova in bratranec rankega — a mati je davno že v grobu. Komisije ni bilo, kakor dopisnik piše. Raniki ni bil cerkveno pokopan. Pa še nekaj! Nekdo je začuden vprašal, če samomorilec prej, predno se je ustrelil, ni „prejel Boga“?

Iz vsega dopisa sklepamo, da dotični dopisnik hoče svojim bralcem iz Srednjega nekaj zanimivega prav lepo povedati — pa se mu je ponesrečilo. Če pa še o tem dogodku tako hitro zaleze v neresnico, kaj naj pričakujemo že le tedaj, ko bo nabrusil svoje pero za „črne klerikalce“?

Skrivnosten napad na duhovnika. — Iz Pariza se poroča, da je duhovnik Charissat zadnji čas dobival brezimna pisma, ki so ga vabila, naj pride na neki sestanek. Duhovnik se vabilom ni odzval, na kar je dobil zopet brezimno pismo, v katerem so bile zapisane samo besede: „Pričaj mojemu maščevanju!“ Pretekli teden ga je napal na cesti neznan mož z revolverjem, a duhovniku se je posrečilo uiti. V nedeljo zvečer, ko se je Croissant vlegel k počitku, potrkalo je na njegove duri. Duhovnik ni odprl takoj vrate. Na vprašanje kdo je pred vrati, odgovoril je neki glas: „Brzjavka!“ „Potisnite je pod vrati v sobo“, dejal je duhovnik. „Brzjavka je rekodirana in se mora podpisati“, bil je odgovor. Brez suma je Croissant odprl vrata, v tem trenutku pa je zadonel strel in preko njegovih ušes je zažvižgala krogla. Croissant, ki je k sreči ostal nepoškodovan je hitro zaloputnil vrata in se takoj rešil novega napada. Na mesto napada so takoj prihiteli ljudje, ki so slišali strel, a napadalec je — izginil.

Lepa beseda iz ust otroka. — Grozen požar je v malo urah vpepelil hišo bogatemu posestniku. 12letnemu sinčku se posreči, da reši iz požara star križ ter ga prinese svojim starišem. Čudeč se vprašajo ti otroka: „Kako to, vse je pogorelo, in ti si s trudom rešil ta križ, namesto da bi otel požaru bolj drage reči?“ In otrok odgovori: „Spominjam se besed od zadnje providi: Najdražji zaklad v hiši je podoba križa; ta je čudovita molitvena knjiga, ki nas uči, da imejmo zaupanje v Boga in bosedo reči svoj križ“. Očeta so ganile besede dečkove; spoštljivo vzame v roke sv. Razpelo in pravi: „Prav imaš, ljubi otrok! Kaj naj bi nas tolažilo bolj v naši nesreči, nego pogled na Jezusa, ki je vse dal v naše rešenje!“

Zadnja želja. — Zloglasen ropar Matija Weber je bil rojen v smrt. Predno so ga obglavili, izrazil se svojemu spovedniku, da ima še srčno željo: rad bi bil še toliko časa prost, da bi ukradel nekaj posebnega. Duhovnik ga opomni, da je njegova želja pregrešna in zla želja. Obsojenec pa pravi, hoče opravičiti svojo željo: „Denar bi ukradel zato, da bi ž njim priskrbel svojemu otroku — siroti dobro krščansko odgojo; kajti drugače se gotovo pogubi“.

Obred sv. Cirila in Metodija. — „Katoliški Obzornik“ dokazuje prav temeljito, da obred, ki sta ga širila sv. Ciril in Metodij med Slovani, ni bil grški ampak rimski s slovenskim bogoslužnim jezikom. Agitacija za unijatsko Ciril-Methodijsko cerkev nima tedaj smisla.

Prosimo vse izobražene rodoljube, da članek: „V znamenju sv. Cirila in Metodija“, ki ga je prinesel „Kat. Obzornik“ v II. zvezku t. l. pazljivo prečitajo. Iz njega bodo razvideli, kako nezmisljivo je med Slovence izvedeti, za nezamisljivo!

Vipavska železnica. — Te dni so začeli kopati predor med Rojci pri Dornbergu in Batujami. Na progi sami pa se vršijo dela že na šestih različnih mestih. Nadejati se je, da bode črta dodelana še pred določenim časom.

Bohinjska železnica. — Tukajšni italijanski list piše, da se bodo že v mesecu juliju oddala dela za zidanje onega dela bohinjske železnice mej Podbrdom in Trstom ter da se nadejajo, da bode med Trstom in sv. Lucijo že do konca leta 1903 tekla železnica.

Realka v Idriji. — Naučno ministerstvo je dovolilo, da ustanovi idrijska občina na svoje stroške spodnjo realko, odobrilo učni načrt za ta zavod ter pooblastilo deželni šolski svet, da ot-

vori prvi razred pričaši s prihodnjim šolskim letom, ako bodo pravočasno izpolnjeni vsi pogoji.

Za „Alojzijevešče“. — Duhovniki zbrani v Kobaridu na praznik sv. Antona 56 kron, Ceket knet v Štjaku 12 kron, Vine Tomazin kurat v Kobljigavi 10 kron, Ivan Lukežič, dekan v Komnu 10 kron.

Za „Šolski Dom“. — Ceket, kmet v Štjaku 10 kron.

Trgovska in obrtna tvrdba Ivan Drufovka (usnje, tvornica nadplavov) se je preselila s Travnika v lastno hišo nasproti Montu v Gosposki ulici. To je lep napredek na narodno-gospodarskem polju gorških Slovencev.

Poslano. — Cenj gosp. Francu Školaris, cestnemu odborniku za goriški okraj. — Pred tedni ste se Vi, cenj. gosp. v Gorici gospodu Jožefu Kumarju v pričó gosp. Andreja Mladovana iz Šempasa na vprašanje, kako bode z zaproseno skladovno cesto Šempas-Prvačina izrazili, da s to cesto ne bo nič, ker da sem se jaz in cela to cesto želeča stranka tej zahtevani cesti odpovedali, in da nosite pri sebi moje odpovedno pismo, katere pa niste hoteli pokazati.

Ta Vaša govorica je privržence te ceste silno razburila in moj značaj jako ranila, ker sem jaz vselej do zdaj svojim dobro premišljenim sklepom zvest ostal in nisem nikdar in ne bom od te zahtevne odstopil in Vam nisem ničesar pisal, ne za, ne proti cesti.

Ker bi pa vsekako o tej zadevi znala biti kaka prevara, da bi bil Vam kak zlobec v mojem imenu pisal in moj podpis ponaredil, Vas cenj. gosp. tem potom prosim, da omenjeno pismo, katere niste hoteli pokazati, prinesete v uradništvo „Primorskega lista“, da se bode potem ponarejevalca privatnih pisem zasledovalo. Če pa niste v tem oziru nobene pisma dobili, prosim Vas, da se o tem javno izjavite, da ne bo nesporazumljenja.

V Oseku, dne 22. junija 1901.

Josip Faganel.

Socijalne drobtinice.

Popolna enakost vseh ljudi se ne da doseči, ker je razlika med njimi utemeljena že v naturi, ker življenje zahteva raznih opravil in vsled tega tudi različnih stanov, in ker so mnogovrstne težave pri delu in življenju sploh neodstranljiva kazen za greh. Vender pa razdor med bogatimi in reveži, med delodajalci in delavci ni nepremostljiv. Kakor so v telesu v lepi skladnosti združeni razni udje, tako morajo biti tudi v družbi, ker drug drugega potrebuje. Natura nas sili k slogi in ne na boj!

Po „Kat. Obzorniku“.

Ali bi bilo prav, ko bi odpravili zasebno last? — Komunisti vpijejo, da je treba vzeti posameznikom vse premoženje iz rok, da ne sme nihče imeti lastnine, da smo vsi gospodari čez vse. Toda odprava zasebne lasti bi bila pred vsem neprimerna delavcem in bi jim škodovala: Delavec dela zato, da si kaj zasluži; zaslužek je njegova lastnina. Kaj zasluženo lastnino sme svobodno uživati po svoji volji. Ako bi se pa odpravila zasebna last, bi delavec ne bil gospodar svojega zaslužka. Kako bi imel veselje do dela? Odprava zasebne lasti nasprotuje pa tudi človeški naturi: 1. Človek ima um, da misli tudi na bodočnost. To ga sili, da skrbi za bodočnost. Ako bi pa ne bilo osebne lasti, bi nihče ne mogel in ne smel skrbeti za bodočnost. 2. Človek ima stalne potrebe, potrebe, ki se ne dajo naenkrat doseči, ampak v več letih, n. pr. da se človek izobrazi; zato morajo biti tudi pripomočki stalni. Stalnost pa daje v tem smislu samo zasebna last. 3. Zemlja je najbolj potrebna, da si človek ohrani življenje. Obdelovanje zemlje je pa samo tedaj urejeno, če je zemljišče v zasebni lasti. Poljedelec vtiskuje zemlji, ki jo obdeluje, pečat svoje osebnosti t. j. svoje pridnosti, razumnosti itd. Zato je njegova. Ropar je, kdor mu jo skuša vzeti. 4. Človek ima pravico, da si ustanovi družino. Oče se nadaljuje v svojih otrokih. Skrbeti mora za njihovo prihodnost. To pa je le mogoče, če vlada zasebna last. 5. Je li se odpravila zasebna last, bi se skalil red in mir, napredek bi se ustavil in uvela bi se najhujša sužnjost.

Zasebno lastninsko pravo mora ostati tedaj sveto.

Po „Kat. Obzorniku“.

*) Že samo ime prevzornega kardinala jim je tako zoprno, da je pačjo.

Za kratek čas.

S Tmínega. — U te zaidnem „Prim. Listu“ sn brau, de sa sle annu kmietu kavaliri u kraue, zatu, ka je pad nie „Primorea“ diuau. A niste se bidel tega? Jest nua pabim, da se nua bna gbišna use pismadila, ee bna gaspadine tie eajtnge na nagn dila. Če aniješ hruska s tem papiruem, primajduš, de se t paši; ee cipš jajka, se t na bna priela, ee zauješ nuater jajca, bada sami klapatei, ee pride u klit, ba šla usa bina u bira, kar baš skušau, use t ba šlu naruabe. Zatu panaita ga prid, kakrga baste nuaal s kalamuanam, se biste, či se dabi, de ne bna škuade pr hiš.

Iz sedanjega časa. — Dragotin: „Kaj vidim prijatelj, ti nadomestuješ svojo gospo v kuhinji“. Mirko: „Kaj hočem družega? Moja žena danes predava v gospejnem društvu o dolžnostih žene“.

Vsekal se je. — Ko je zdravnik pregledal bolnika, mu pravi: „Vi se pre-malo gibljete, ljubi moj. Kaj pa ste po stanu?“ Bolnik: „Vže 28 let sem pismo-noša“.

Nova knjigoveznica,

preskrbljena po najnovejših zahtevah in z najnovejšimi pripravi v Gorici,

v hiši „Goriške ljudske posojilnice“ tik „Krojaške zadruga“.

Priporoča se preč. duhovščini za vezilo molitvenikov in knjig družbe sv. Mohorja, za prevezavo misalov; sl. kraj-nim šolskim svetom in učitelstvu za preve-zavo šolskih knjižic in sploh za vsako delo, bodisi v popravo ali na novo izde-lanje, za kar zagotavlja trpežni izdelek in točno postrežbo po jako kulantnih cenah.

Vsa naročila naj se pošiljajo na-ravnost podpisane.

Rojakom v mestu in okolici se pri-poroča udani

Ivan Bednařik,
knjigovez.

Čebelnio voščene sveče

pod garancijo 2000 kron

priporočam preč. duhovščini, cerkve-nim oskrbnistvom in slavnemu p. n. občinstvu.

Med garantiran čebelni pi-tanee najboljše vrste na drobno Kg. po K 1.20.

Z odličnim spoštovanjem

J. Kopač,
svečar,
ulica sv. Antona 7, Gorica.

„Krojaška zadruga“,

vpisana zadruga z omejeno zavezo v Gorici,

Gospodska ulica hiš. št. 7.

VELIKA ZALOGA

vsakovrstnega manufakturnega blaga za ženske in moške obleke, za vsak stan in vsak letni čas v največji izber, kakor: sukno, platno, prle-nino, Chiffon, oksfort, srovico, vsa-kovrstne preproge, zavese, namizne prte; nadalje vsakovrstno perilo, srajce. Jäger itd. itd.

Vse po najnižjih cenah.

Cene so stalne brez pogajanja.

Anton Fon,

klobučar in gostilničar v Semenški ulici, imabogato zalogo raznovrstnih klobukov in točiv svoji krēmi prist-na domača vina ter postreže tud. z jako ukusnimi jedili. Postrežba in cene jako solidne.

Lekarna

Cristofolletti v Gorici

Prave in edine žel. kapljice z znamko sv. Antona Pado-vanskega.

(Varstvena znamka)

Želodec, storē, da zgine v kratkem času omoica in ži-votna lenost (mrtvost). Te kap-ljice tudi storē, da človek raje jē.

Cena steklenici 60 vin.

Prodajajo se v vseh glavnih le-karnah na svetu. Za naročitve in pošiljatve pa jedino le v le-karni

CRISTOFOLETTI
v Gorici.

Anton Kuštrin

v Gosposki ulici h. št. 23,

priporoča častiti duhovščini in slavnemu občinstvu v mestu in na deželi svojo trgovino jedilnega blaga n. pr. kavo: Santos, Sandomingo, Java, Cejlon, Portorico i. dr. Olje: Lucca, St. Angelo, Korfu, istersko in dalmatinsko. Petrolej v zaboju. Sladkor razne vrste. Moko št. 0, 1, 2, 3, 4, 5. Več vrst riža. Miljsveče prve in druge vrste, namreč po 1/2 kila in od 1 funta. Testenice iz tvornice Žnidarskič & Valenčič v Il. Bistrici. Zveplenke družbe sv. Cirila in Metoda. Moka iz Majdičevga mlina v Kranju in z Jochmann-ovega v Ajdovščini. Vse blago prve vrste.

Po pošti se razpošilja v zabojčkih najmanje po 5 Kg. na vse kraje.

Krojaški mojster

Franc Čufer

v Gorici, ulica sv. Antona št. 7

v hiši g. J. Kopača pri okr. sodniji, izdeluje

vsakovrstne obleke za moške po meri, bodisi fine ali pa priproste.

Priporoča se svojim rojakom v Gorici in na deželi, posebno pa č. duhovščini in učencem srednjih in ljudskih šol za obilna naročila.

Izvrstne, priznane najboljše

Jeklene pluge

z 1, 2, 3 in 4 lemeži,

brane za njive in travnike členasta in dijagonalna

Droblilne in gladke jekleno-plo-ščaste poljske valje.

sejalne stroje „AGRICOLA“.

Stroje za košnjo trave, de-telje in žita, konjske grablje in grablje za žito, stroje za obračanje sena, paten-tirane stroje za sušenje sadja, zelenjadi itd.

Stiskalnice za vino in sadje, tudi za druge namene, sadne in grozdne mline, stroje za rob-kanje grozdja.

Samodelujoče patentirane škro-pilnice proti peronospori, grin-taveu in krvavi usi

„SYPHONIA“,

pr. makljive štedilne peči s kotli, stroje za parenje krme.

proizvajata in prodajata pa najnovejši konstrukciji

PH. MAYFAHRTH in drug,

c. in kr. edino priv. tvornice gospodarskih strojev, livarne in fužine na paro

Ustan. 1872. Dunaj (Wien) II., Taborstrasse 71. 750 delavcev

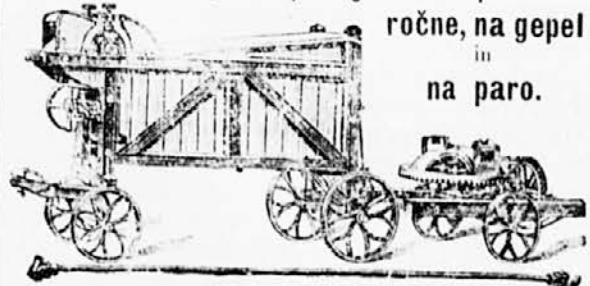
odlikovane z nad 450 zlatimi, srebrnimi in medenimi kolajnami iz vseh večih razstav.

Obsežni katalogi in mnoge priznanice pošiljajo se na zahtevo brezplačno. — Zastopniki in razprodajalci se iščejo.

Mlatilne stroje

s patentiranimi valjastimi podlagami za sklepno mazilo,

ročne, na gepel in na paro.

Vsakovrstne gepelne

za vprego od 1 do 6 konj.

najnovejše čistilne mline za žito, trijerje,

stroje za mrvenje koruze,

slamoreznice, mline za drobljenje žita

in stroje za rezanje korenjstva,

Ročne stiskalnice za seno in slamo, nepre-makljive in prepeljive,

in sploh vse gospodarske stroje

Anton Obidič,

čevljar

Sen.eniška ulica hiš. št. 4 Gorica,

priporoča se za raznovrstna naročila po meri za gospe in gospode.

Naročila se izvršujejo hitro.

Franc Melink,

zidarski mojster v Višnjeviku št. 67,

prevzema vsa karska dela po naj-nizji ceni. — Naročena dela se lično izvršujejo.

Teodor Slabanja,

srebrar,

v Gorici, ulica Moreli 12,

priporoča prečast. duhovščini za izdelovanje cerkvenih posod in orodja. Pripravo cerkvenega o-rodja olajšuje revnim cerkvam s tem, da daje tudi na obroke. Obroke si pa preč. p. n. gospod naročevalce sam lahko določi.

Odlikovana kleparska delavnica

Artur Makutz

v Gorici

Ozka ulica št. 1. — Via Stretta št. 1.

Priporoča iz lastne zaloge izvrstne in trpežne škropilnice proti peronospori,

(prenovljene po Vermorelovi sestavi). Baker je trd in svetel. Zaliske (valvole) se more lahko premeniti. — Škropilnica je sestavljena priprosto in tako, da škropi lahko na tri načine po volji škropilec.

Cena je zelo nizka.

Sprejemlje v popravo in v prenovljenje škropilnice raznih sistemov in postreže v popolno zadovoljnost stranke.

Priporoča tudi stroje za žveplanje sodov iz cinkanega železa, pripravo za obvarovanje vina pred plesnobo in cikanjem pri točenju iz soda (kan), me-hove za žveplanje grozdja raznih sistemov, cevi iz gume za vsakovrstne škropilnice. — Sprejema vsa v kleparsko obrt spadajoča dela, postavlja stre-lovode itd. itd

NAZNANILO

PRESELITVE.

Tvrdba

I. Drufovka, Gorica

tovarniška zaloga

usnja, podplatov in tovarna nadplatov

naznanja

da se je 15. t. m. preselila s Travnika št. 5 v lastno hišo v

Gospodsko ulico hiš. št. 3.

(nasproti „Monte di Pietà“.)